

ВСТУП

Події Революції Гідності 2013-2014 років, які описані у цій дипломній роботі, відбувалися зовсім недавно, тому праці тема є досить актуальною. Безпосередніми учасниками цих подій були єпископи, священики та вірні Української Греко-Католицької Церкви. Вони відчайдушно та жертвовно звершували своє служіння, жертвували здоров'ям, а вкінці-кінців і життя віддавали за кращу долю рідного українського народу. Оскільки Революція Гідності досягла широкого резонансу у світовій спільноті, то було б важливим зібрати інформацію, яку надавали різного роду книги, інтернет-ресурси та журнали та схематично подати її у даній дипломній роботі для кращого розуміння ролі Церкви у революційних подіях 2013-2014 років. Певну трудність викликав той факт, що для даної дипломної роботи доводилося збирати інформацію по гарячих слідах, оскільки описані у праці події відбувалися зовсім недавно, тому спеціалізованої літератури було мало, а більшість інформації доводилося черпати із статей розміщених у інтернеті.

Основною метою написання даної дипломної роботи є продемонструвати роль Української Греко-Католицької Церкви в подіях Революції Гідності у Києві, яка разом із іншими Церквами та церковними спільнотами у період із грудня 2013 року по лютий 2014 року брала у ній активну участь. Важливим завданням цієї роботи є показати міру участі саме духовенства УГКЦ в подіях Майдану.

Окрім ролі УГКЦ, у даній праці ми розглянемо роль також інших Церков для того, щоб подивитися на діяльність УГКЦ через призму порівняння її з діяльністю інших Церков, Католицьких, Православних та інших релігійних спільнот. Згадування діяльності інших Церков буде не самоціллю, а інструментом для розв'язання проблематики даної праці. У даній дипломній роботі ми ознайомимось зі свідченнями священиків, були безпосередніми учасниками Майдану, та котрі згадували, що люди підходили до них та просили про Сповідь і благословення щоб іти на смерть за кращу долю України. Дослідимо молитовний супровід священиками вірних, який відігравав важливу роль у мотивації боротися за свободу свого народу. Заклики ієрархів Церков, до любові та миру, котрі допомогли уникнути передчасної ескалації конфлікту та силового розгону Майдану. Варто підкреслити, що священики душпастирювали і на передовій барикад. Новизною даної праці є те, що вона написана безпосереднім учасником та очевидцем подій Революції Гідності 2013-2014 років. Звідси впливає й основне завдання праці. Автору є легше відокремити важливіші події від менш важливих та відфільтрувати правду від наклепів, істину від брехні, яка також широко блукає Інтернет-мережею з метою очорнення УГКЦ та її діяльності на Майдані Незалежності у період з грудня 2013 по лютий 2014 років. Адже велика кількість проросійських телеканалів та інтернет-ресурсів висвітлювало УГКЦ як виключно націоналістичну Церкву, котра опікувалася на Майдані у Києві лише галичанами, котрі приїхали туди, щоби скинути легітимну владу та вчинити державний переворот. Однак у даній праці ми спростуємо такі твердження, аналізуючи діяльність всіх Церков, та намагатимемося показати істинну місію УГКЦ та її духовенства на Майдані Незалежності взимку 2013-2014 років.

Важливо також сказати, що події у Києві розпочиналися із мирних акцій протесту

студентів, котрі були більш відомі під назвою Євромайдан, проте після кривавого розгону мирних мітингувальників у ніч проти тридцятого листопада 2013 року префікс «євро» поступово втрачав свою актуальність, бо основна маса людей виходила на чисельні майдани України, щоби відстоювати не лише європейські цінності, але, перш за все, людську гідність, принижену побиттям студентів у ніч проти 30 листопада 2013 року. Власне, у даній праці ми продемонструємо, що Революція Гідності як така розпочинається саме у цей час. З огляду на це, щоби окреслити події зими 2013-2014 року, в даній праці ми застосовуватимемо саме термін «Революція Гідності».

У свою чергу, основним предметом, котрий розглянемо, буде, власне, релігійне служіння та волонтерська діяльність духовенства УГКЦ у революційних подіях. Варто зауважити, що Блаженніший Святослав (Шевчук), Глава й Отець УГКЦ, був одним із перших, хто висловив солідарність із мітингувальниками на Майдані Незалежності та закликав настоятелів храмів відкрити їх для потребувачих. Разом з тим, отці та семінаристи УГКЦ з перших днів брали участь у подіях на Майдані Незалежності, звершуючи там різного роду служіння: від волонтерського до служіння Божественної Літургії.

Дану працю також буде поміщено в певні хронологічні та географічні рамки. Щоби стосується хронології, ми розглядаємо лише події, які мали місце з листопада 2013 по квітень 2014 року. Бо, як нам відомо, самі революційні події на Майдані Незалежності, як такі, завершилися 22 лютого 2014 року, коли тодішній президент України Віктор Янукович покинув територію України. Хронологічні рамки даної дипломної роботи зумовлені і тим, що сама Революція Гідності ще не завершилася й по сьогоднішній день, а перейшла у новий вимір, вимір війни на сході нашої держави, де духовенство УГКЦ і надалі звершує капеланське служіння.

Відносно структури даної праці, то вона буде складатися із двох розділів. У першому розділі ми більше акцентуватимемо увагу на історичному контексті Революції Гідності, тобто на тому, чому саме люди вийшли на Майдан Незалежності, а також розглянемо ключові моменти у подіях зими 2013-2014 року для того, щоби зрозуміти, яким чином Євромайдан переріс у Революцію Гідності. У тому ж таки 1-му розділі ми розглядатимемо й реакцію Православних Церков та інших релігійних організацій на події Революції Гідності. Опісля розглянемо й діяльність УГКЦ, її заяви, листи, звернення та інше. У другому розділі ми наблизимось до розгляду безпосередньої участі та присутності представників УГКЦ на Майдані Незалежності. Відтак розглянемо відвідини головного майдану країни представниками постійного синоду УГКЦ та промови із сцени Майдану Блаженніших Любомира (Гузара) та Святослава (Шевчука). Наступним чином детальніше розглянемо безпосередню присутність на Майдані Незалежності священиків та семінаристів УГКЦ. На завершення, як підсумок, проаналізуємо локальні молитовні майдани та молитовну підтримку на греко-католицьких парафіях та у семінаріях.

Для того, щоби краще збагнути та розкрити дану тематику, ми будемо використовувати книгу «Майдан і Церква». У цій книзі зібрано статті різних авторів, котрі висвітлюють події Революції Гідності та надають свою експертну оцінку. Також автори широко та зрозуміло розкривають для читача роль Церков на Майдані.

Для входження в історичний контекст даної теми ми використаємо напрацюваннями відомої української журналістки Соні Кошкіної, яка у своїй книзі «Майдан не розказана історія» дає змогу заглибитися у історично-політичний вимір Революції Гідності та краще зрозуміти настрої населення причини виходу людей на Майдан.

Щоби дослідити позицію УГКЦ щодо Революції Гідності, ми використали книгу «У

паломництві до гідності та свободи. Пастирське слово Балженнішого Святослава до вірних УГКЦ і всіх людей доброї волі», у котрій містяться проповіді, звернення та послання Блаженнішого Святослава (Шевчука) та Синоду єпископів Української Греко-Католицької Церкви. Також ми послуговувалися Вісником Києво-Галицького Верховного Архиепископства, у якому розміщені офіційні звернення, постанови та заклики ієрархії УГКЦ, які мають відношення до Революції Гідності. А у додатки буде розміщено лист із погрозами від Міністерства культури, адже подібний лист отримала лише УГКЦ, що на пряму засвідчує вагому роль цієї Церкви у перемозі Майдану. Для цього ми використовуватимемо аналітично-історичний метод, джерелами ж для написання даної праці, окрім вже згаданих, слугуватимуть книжки, присвячені даній тематиці, та велика кількість інформації, взятої із різного роду інтернет-ресурсів.

ВИСНОВКИ

У цій дипломній роботі ми мали на меті дослідити участь Української Греко-Католицької Церкви у революційних подіях, які відбувалися в Україні взимку 2013-2014 року, та оцінити вклад УГКЦ у перемогу Майдану. У даній праці ми також могли простежити, які методи використовувала у той чи інший період часу Українська Греко-Католицька Церква, щоб не допустити ескалації конфлікту, який спричинив би зростання агресії та насильства, що, у свою чергу, спричинило б нове кровопролиття.

Революція Гідності в Україні розпочиналася як бажання молоді стреміти до кращого європейського майбутнього та називалася спочатку Євромайданом. Також, як ми могли побачити у даній дипломній роботі, УГКЦ від самих початків підтримувала європейський вибір молоді, затверджуючи це присутністю семінаристів та священників цієї Церкви на Майдані Незалежності. Проте варто зазначити, що ієрархія УГКЦ на цьому етапі обмежувалася висловленнями солідарності із мітингувальниками на Майдані Незалежності, не роблячи ніяких різких заяв, а просто перебуваючи з вірними. Однак після кривавого розгону студентів у ніч проти 30 листопада та спроби зачистки Майдану Незалежності 11 грудня 2013 року ситуація кардинально змінилася і УГКЦ чітко виразила позицію щодо захисту народу від насилля зі сторони влади, всіляко закликаючи уряд до напоумлення.

Промовляла Українська Греко-Католицька Церква до своїх вірних не лише устами Верховного Архиепископа-емерита Любомира (Гузара), котрий двічі відвідав Майдан Незалежності – 1 та 8 грудня 2013 року, чи устами Блаженнішого Святослава (Шевчука), котрий також проповідував до своїх вірних та людей доброї волі зі сцени Майдану, але й устами рядових священників, які своїм прикладом, проповіддю та молитвою творили духовну атмосферу Революції Гідності.

Варто зазначити, що УГКЦ на чолі зі своїм духовенством не лише духовно, але й фізично підтримувала Революцію Гідності. Зокрема, закликом Блаженнішого Святослава (Шевчука) було відчинено двері багатьох храмів у Києві, де мітингувальники могли підкріпити власні сили. А в інших містах України місцеві ієрархи та священники УГКЦ провадили збірки коштів, одягу та їжі для потреб Майдану в Києві.

У даній праці ми також проаналізували діяльність й інших Церков та релігійних згромаджень, котрі були присутні на Майдані Незалежності у часі Революції Гідності,

щоб через призму порівняння краще зрозуміти роль та місце УГКЦ у даній революції. Для проведення порівняння та наведення деяких паралелей ми використовували історичні факти, котрі стосуються кожної зі згаданих у дипломній роботі Церков чи релігійної організації.

З такого аналізу можемо зробити висновки, що присутність духовенства Української Греко-Католицької Церкви на Майдані Незалежності була зумовлена виключно пастирськими мотивами – повсюдно опікуватися своїми вірними та підтримувати український народ у складний для нього час. Про високе значення УГКЦ як державотворчого елемента, який формує свідомість українців як вільної та самодостатньої держави, засвідчив і той факт, що лише ця Церква отримала лист із погрозами від Міністерства культури про зняття державної реєстрації, на що Блаженніший Святослав (Шевчук) відреагував швидкою відповіддю, заявляючи, що йому прикро чути, що після двадцяти п'яти років з виходу УГКЦ із підпілля їй знову погрожують гонінням, ще й у незалежній Україні.

Також у даній дипломній роботі ми згадали й майбутнє духовенство УГКЦ, тобто семінаристів, які із перших днів протестів у Києві брали активну участь спочатку у подіях Євромайдану, а вже згодом і Революції Гідності. Присутність семінаристів на Майдані відіграла важливу роль, адже люди дуже радо вітали їхню присутність поміж себе. Великим досягненням Революції Гідності було і знищення стереотипів про те, що духовенство й вірні перебувають по різні сторони іконостасу. Деякі люди саме на Майдані навчилися відкривати свої душі перед священиками у Таїнстві сповіді.

Цікавим фактом є і те, що священики УГКЦ у часі Революції Гідності вели душпастирський провід не тільки серед людей, що були на Майдані Незалежності, але й серед учасників так званого «антимайдану» та силовиків, зменшуючи тим самим між сторонами ненависть та злість і провадячи їх до примирення.

Завершили ми дипломну роботу розглядом молитовної підтримки Революції Гідності, яка мала місце у храмах, семінаріях, приватних домах, а нерідко й і на місцевих Майданах. Таким чином можемо ствердити, що духовенство УГКЦ згуртувало народ у єдину молитовну спільноту.